

ویژگی‌های رفتاری پیامبر(ص) از دیدگاه قرآن پیامبر(ص)

وجود رسول اکرم (ص) سرشار از فضیلت‌های انسانی و صفات‌های پسندیده و سیر و سلوکی پایدار بود که از بزرگی، اصالت و خوی ناب حضرت حکایت می‌کرد. پیامبر (ص) آراسته به سجایای نکوی اخلاقی بود، به همین دلیل خداوند او را در قرآن بدین صفت توصیف فرمودند: «وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ».

وجود رسول اکرم (ص) سرشار از فضیلت‌های انسانی و صفات‌های پسندیده و سیر و سلوکی پایدار بود که از بزرگی، اصالت و خوی ناب حضرت حکایت می‌کرد. پیامبر (ص) آراسته به سجایای نکوی اخلاقی بود، به همین دلیل خداوند او را در قرآن بدین صفت توصیف فرمودند: «وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ».

حضرت محمد (ص) برجسته‌ترین نمونه کمال انسانی و شایسته‌ترین الگوی مسلمانان است و از این رهگذر، خداوند به ما فرمان داده است که از ایشان پیروی کنیم و برای دستیابی به رضوان الهی، به آموزه‌های آن حضرت عمل کنیم. در این باره خداوند می‌فرماید: "لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَ الْيَوْمَ الْآخِرَ وَ ذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا. (سوره احزاب، آیه ۲۱) برای کسانی که به خدا و روز قیامت امیدوارند و خدا را زیاد یاد می‌کنند، رسول خدا بهترین الگو است. " این آیه، قوی‌ترین دلیل و بزرگ‌ترین گواه بر این است که رسول خدا(ص) از شایسته‌ترین اخلاق و پسندیده‌ترین فضیلت‌های انسانی بهره‌مند بوده است.

به گزارش ایسنا، امروز سالروز رحلت پیامبر مهربانی است؛ پیامبری که آزادی، عزت، شرافت و بهترین‌ها را برای بشریت به ارمغان آورد و مکتبی را بنا نهاد که هر روز در سراسر جهان بر پیروان آن افزوده می‌شود و معنای واقعی دین اسلام و مفاهیمی که در آن وجود دارد امروز بعد از ۱۴۰۰ سال برای آزادگان جهان روشن‌تر می‌شود.

شایسته‌ترین الگو

پیامبر اعظم(ص) به دلیل بهره‌مندی از «خُلُقٍ عَظِيمٍ» (سوره قلم، آیه ۴) و «رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ» (سوره انبیا، آیه ۱۰۷)، نمونه و الگوی مکارم اخلاقی برای تمام انسان‌ها در تمام دوران‌ها هستند. آن حضرت به عنوان بهترین و کامل‌ترین اسوه راستین بشریت، نسبت به تمام مردم بسیار دلسوز، صمیمی و مهربان بودند. در راستای متخلق بودن به اخلاق و کردار کریمانه بود که حضرت در طول ۲۳ سال نبوت توانست، دل‌های گمراه بسیاری را شیفته مکتب اسلام کند.

در بیان عظمت پیامبر اکرم(ص) می‌توان گفت که خداوند برای تکریم و تجلیل مقام آن حضرت، در قرآن با لقب‌های بی‌همتایی، مانند؛ «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ» و «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ»، از ایشان یاد می‌کند.

همچنین، جایگاه، عظمت و بزرگواری پیامبر اکرم(ص)، بدان حد بوده است که خداوند به وجود گرامی او چنین سوگند یاد می‌کند: «لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ»؛ به جانت سوگند که اینها در مستی خود سرگردانند.

علاوه بر آن، قرآن کریم، رسول گرامی اسلام (ص) را به عنوان اسوه ای نیکو یاد نموده است که همگان باید به آن حضرت تأسی کنند؛ «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ»؛ به یقین برای شما، در زندگی رسول خدا الگوی نیکویی است. همچنین خداوند درباره حضرت می‌فرماید: «وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ»؛ به یقین تو اخلاق عظیم و بزرگی داری.

امروزه یکی از غفلت‌های عظیم بشر این است که به رسول گرامی اسلام(ص) به عنوان یک آینه نگاه نشد. پیامبر(ص) آینه تمام‌نمای اسلام هستند. یکی از اساسی‌ترین ویژگی‌های خاتم الانبیاء(ص)، خلق عظیم ایشان است که خداوند آن را به عظیم وصف می‌کند و عظیم به این تعبیر می‌شود که چیزی بزرگ‌تر و برتر از آن نیست. لذا باید عملاً جامعه‌ای به عنوان یک جامعه نمونه و الگو وجود داشته باشد که خداوند آن را به بشر ارائه دهد و آن را الگویی برای تمام زندگی بشر قرار دهد.

خداوند در آیه دیگری درباره یکی دیگر از ویژگی‌های اخلاقی پیامبر (ص) می‌فرماید: «وَ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ»؛ و از خدا و رسول اطاعت کنید، باشد که مورد رحمت قرار گیرید. اگر کسی به دنبال نمونه عینی و عملی قرآن است، اخلاق آن حضرت را بررسی کند، تا دریابد که چگونه قرآن در اخلاق، بینش، منش و سیره آن حضرت تبلور یافته است.

امام صادق(ع) در بیان اهمیت الگوگیری از پیامبر اکرم(ص) فرمودند: «إِنِّي لَأَكْرَهُ لِلرَّجُلِ أَنْ يَمُوتَ وَقَدْ بَقِيََتْ عَلَيْهِ خَلَّةٌ مِنْ خِلَالِ رَسُولِ اللَّهِ لَمْ يَأْتِهَا» (صدوق، ۱۴۰۴ ق، ج ۳، ص ۴۶۷)؛ دوست ندارم مسلمانی بمیرد، مگر اینکه تمام آداب و سنت های رسول خدا(ص)، را [اگر چه یکبار] انجام دهد.

تواضع و فروتنی

تواضع و فروتنی، یکی از مهمترین و برترین صفات پسندیده انسانی است. تواضع آن است که انسان در مقایسه با دیگران خود را برتر و بزرگتر نداند.

قرآن درباره گشاده رویی پیامبر اکرم(ص) می فرماید: «به خاطر رحمت الهی بود که برای مردم نرم شدی و اگر تندخو و سخت دل بودی، از دور تو پراکنده می شدند [۱۹]» (محدثی، ۱۳۸۵، ص ۴۳).

سیره عملی و احادیث پیامبر اعظم (ص) سرشار از تواضع و فروتنی و دوری از تکبر و خود بزرگ بینی است. آن حضرت با آنکه خود از هر کاری که موجب تکبر شود، دوری می کردند، پیروان خویش را هم از آن بر حذر می داشت و می فرمود: «هرکس با تکبر و خودخواهی بر روی زمین راه برود، زمین و آنچه در زیر آنست و آنچه بر روی آنست، او را لعن و نفرین نمایند» (صدوق، ۱۴۰۵ ق، ص ۶۲۷).

حسن معاشرت

در بین جوامع مختلف افراد هنگام ارتباط و روبه رو شدن با یکدیگر از کلمات و رفتارهای متفاوتی استفاده می کنند. در آیین مقدس اسلام نیز روی برخورد نیکو تأکید زیادی شده و به تحیت- که همان سلام است- هنگام برخورد با یکدیگر سفارش شده است.

رسول گرامی اسلام (ص) در برخورد با همه مردم، طوری رفتار می کردند که شخصیت و احترام افراد مراعات شود و کسی تحقیر نگردد و یا مورد تمسخر واقع نشود.

از جریر روایت شده است که وقتی کسی بر پیامبر(ص) وارد می شد، آن حضرت او را در بهترین جای منزل سکونت می داد، به گونه ای که وقتی مهمانی وارد منزل آن حضرت شد و به دلیل نبودن جا، در مکانی بدون فرش نشست، آن حضرت لباس خود را به عنوان زیرانداز او قرار داد. یحیی بن یعمر روایت کرده است: وقتی جریر به خانه پیامبر، که مملو از جمعیت بود، وارد شد و به دلیل نبود جا در بیرون خانه نشست، پیامبر(ص) به او اشاره کرد، لباس مبارکش را در حالی که پیچیده بود، به او داد تا بر روی آن بنشیند، ولی جریر نیز رعایت ادب نمود و به جای آنکه بر روی لباس پیامبر بنشیند، آن را گرفت و به صورت و قلب خودش کشید (اصبهانی، ۱۹۹۸، ج ۱، ص ۸۷).